

naaet derved, at de mer eller mindre ved Siden af det oprindelige Formaal og oprindelig indslaaede Bei have forfulgt andre Formaal og andre Bei. Der er dog vistnok Grund for Lovgivningsmagten til at vaage over, at det Formaal, der er det oprindelige for Sparekasserne, ikke tabes af Sigte, og at der særlig værnes om denne Side af Sagen. Dette Formaal er jo, som tilstrækkelig bekendt og som ogsaa blev fremhævet af den sidste ærede Raler, fornemmelig det, at tilbyde Smaafolk af de ubemidlede Klasser, særlig af Arbejderstanden og af Lyendestanden, et sikkert Opbevaringssted for deres smaa Midler, Midler, der i Reglen ere for smaa til paa anden Maade at kunne gøres frugtbringende, og denne Opgave tror jeg, at man bestemt maa fastholde at være Hovedopgaven for vore Sparekasser, nemlig at yde et aldeles sikkert Opbevaringssted for saadanne smaa Sparere. Der er dem, der lægge Hovedvægten paa den anden Side af Sagen, paa den store Gavn, som Sparekasserne uregelmæssigt have sikket gennem deres Udlaan og hele Ublaansvirksomhed; men jeg tror, at man maa sige, at denne Del af deres Virksomhed i og for sig ligeaavel kunde fyldestgøres paa anden Maade gennem andre Instituter, gennem egentlige Banker, og at den i hvert Tilfælde er aldeles afhængig af og beror paa den Tilid, hvormed disse Instituter omfattes fra Vidragsbernes og Interessenternes Side, og denne afhænger atter af den uomtvistelige Sikkerhed, som de give. Men en saadan Sikkerhed kan den Klasse af Befolkningen, som jeg sigter til, ikke selv bedømme, ja, selv Joff, der have en langt videre gaaende Uddannelse og langt bedre Kjendskab til Forretningslivet og til Forretningsforhold, ville i Almindelighed have stor Vanskelighed ved at danne sig en begrundet Mening om alle saadanne Pengeinstituters virkelige Tilstand i Diebliffet, og jeg kan i saa Henseende henpege paa de Erfaringer, vi have fra adskillige af vore Banker, selv de største og mest ansete, som pludselig have viist sig at frembyde en Status, som selv de, der havde mest Anledning til at gjøre sig bekendt med deres Tilstand, ikke troede var saaledes. Der er vel dem, der sige, at, naar det hidtil er gaaet godt for Sparekasserne, er det netop paa Grund af den fuldstændige Frihed, de have haat til at indrette sig, hvilket har udviklet Institutionen til, hvad den er, og at det derfor vil være rigtigt fremdeles at fastholde denne Frihed, da det under den er lykkedes ikke blot at bevare det Bundne, men at udvikle det yderligere. Jeg vil dertil svare, at det er for sent at træde til med regulerende Bestemmelser, naar først Ulykkerne ere indtraadte, og at det er meget vanskeligt at sige, hvornaar Ulykkerne begynde at indtræde, thi det er netop det Giendommelige ved Sparekassernes Natur, at det vil være muligt, jeg kunde endog saa sige, at det vil være en let Sag at holde en faktisk abso-

lut insolvent Sparekasse gaaende gennem en Række af Aar, uden at der kom absolut Mistillid til den. Det maa jo erindres, at det ligger i Sparekassernes Natur, at de i dem indestaende Midler jevnt og stadigt voxe under nogenlunde gode Forhold, og at det vil være den normale Tilstand, at der Aar efter Aar er en stadig Tilvæxt, saaledes som vi have set gennem en lang Aarrække. Der kan komme et mindre gunstigt Tidspunkt, hvor denne Udvikling standser; der kan ogsaa komme en Tilbagegang, saaledes som vi have set i de sidste Aar; men hvor en saadan Tilbagegang indtræder, vil den i Regelen være forholdsvis ringe, ringe i Forhold til de Beløb, der indestaa i Sparekassen, med andre Ord, en Sparekassebestyrelse kan gjøre temmelig sikker Regning paa, at den overveitende Del af de til dens Omhu betroede Midler ingenstunde, kan jeg gjerne sige, ville blive krævede tilbage, ligesom Nationalbanken med Sikkerhed kan regne paa, at de i Omløb værende Sedler aldrig paa eengang ville komme ind til den. Ogsaa kan en Sparekassebestyrelse regne paa, at under ordinære Forhold, naar den ikke selv giver Anledning til en bestemt grundet Mistanke, vil en væsentlig Del, større eller mindre, men altid en væsentlig Del af dens Midler aldrig blive krævet tilbage, og den faktiske Følge heraf bliver den, at, naar en Bestyrelse veed at staffe sig de fornødne Indtægter til regelmæssigt at udbetale Renten, og, naar den stadig holder en tilstrækkelig Kassebeholdning til at kunne tilbagebetale de Midler, som kræves tilbage, saa vil den kunne holde Sparekassen saaledes gaaende i adskillige Aar, uagtet de Værdier, den frembyder, naar de bleve rigtig undersøgte, ville vise sig at være nominelle eller i alt Fald at have en langt ringere Værdi, end de ere ansførte for, og det vil i Virkeligheden sige, at den er insolvent, at den vilde være ude af Stand til, om det krævedes, at tilbagebetale alle de indestaende Kapitaler. Det ligger i Sagens Natur, at det kan ske, og man behøver slet ikke at have den Tro, at Sparekassebestyrelserne skulle være særligt samvittighedsløse, for at Sligt skulde indtræde. Der behøves kun en Mangel paa Indsigt, en vis Sorgløshed og en vis Letindighed, for at der kan indtræde et Tidspunkt, hvor nogle af Midlerne faktisk ere tabte, og hvor man dog holder Liv i det i det trygge Haab, at man ved hensigtsmæssige Dispositioner kan gjenvinde det Tabte, og altsaa blot søger at holde Kassen gaaende. Uden et virksomt Tilsyn og en virksom Kontrol vil det ikke være muligt at gjøre en saadan Status klar for de Interesserede. Jeg er derfor fuldstændig paa det Rene med, og jeg haaber at turde gaa ud fra den Forudsætning, at det Samme vil være Tilfældet med de fleste ærede Medlemmer, at der maa finde en vis Undersøgelse, en vis Kontrol Sted med Kassernes Status og i saa Henseende er jeg i fuldstændig Overensstemmelse med Landstingets